

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
The Environment Disclosures Case Study the Stock Exchange of Thailand

ตะวัน ยิสารคุน (Tawan Yisarkun)¹ ปิติพัฒน์ ฉัตรอัครพัฒน์ (Pitiphat Chataccaraphat)²

ธารินี พงศ์พัฒน์ (Tharinee Pongsupatt)³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะรูปแบบการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยรวมถึงการเปรียบเทียบกับแนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทั่วไป ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะของกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยเก็บข้อมูล คุณลักษณะต่างๆจาก แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานประจำปี (แบบ 56-2) ประจำปี 2555 ของบริษัททั้งสิ้น 457 บริษัท วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และ ทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผล การศึกษาพบว่า บริษัท ทั้ง 457 บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมจำนวน 6,772.5 บรรทัด มีค่าเฉลี่ยการเปิดเผยข้อมูลจำนวน 14.82 บรรทัด/บริษัท ร้อยละ 94.6 ของประ โยคการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมดจะเป็นข้อมูลเชิง คุณภาพ และพบว่าขนาดของกิจการมีอิทธิพลทางบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ บริษัทที่มี ขนาดใหญ่การจะมีเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นด้วย และ ประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีอิทธิพลทางบวกกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ บริษัทที่ใช้สำนักงานสอบที่มีชื่อเสียงยอมเปิดเผยข้อมูลด้าน สิ่งแวดล้อมในระดับสูง เพราะสำนักงานสอบบัญชีเล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านนี้ ดังนั้นจึงขอเสนอให้หน่วย กำกับดูแลมีการส่งเสริมการเปิดเผยและให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : สิ่งแวดล้อม การเปิดเผยข้อมูล บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นักศึกษาลัทธิบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ tawan@http.co.th

รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ fbusspc@ku.ac.th

รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ fbustur@ku.ac.th

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to examine number and level of environmental reporting disclosures of companies listed in Stock Exchange of Thailand of Year 2012 and to document the relationship between the number of environmental reporting and the company characteristics. Data were gathered from financial report, the annual filing form (form 56-1), and the annual report (form 56-2) of year 2012, totaling 457 companies. Analyses of data were conducted using descriptive statistics which included mean, percentage, minimum, and maximum. Hypotheses test were performed at statistical significance level of 0.05 via multiple regression analysis. The results revealed that collectively 457 companies report 6,772.5 line on the environmental reporting with an average of 14.82 line per company: 94.62 percent of all sentence are qualitative information. In addition, the company size is positively related to the number of reporting i.e., the larger the company size, the more the number of report. Thus, it is suggested that the governing agencies advocate and realize the importance of environmental reporting so that the companies would provide more decision-useful information to financial statement users.

Keywords: Environment, Disclosures stock exchange of Thailand

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ในโลกปัจจุบันสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติทั้งหลายที่มีอยู่ถูกทำลายเพิ่มมากขึ้น ในขณะเดียวกันสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมกลับเพิ่มมาแทนมากขึ้นเป็นลำดับ เนื่องจากในปัจจุบันจำนวนประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการประดิษฐ์และพัฒนาเทคโนโลยีมาใช้อย่างแพร่หลายเพิ่มขึ้น ผลจากการทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติส่งผลกระทบต่อมนุษย์หลายประการ เช่น ปัญหาการแปรปรวนของภูมิอากาศโลก การหมดไปของทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพทรัพยากรเสื่อมลง ภัยพิบัติมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น มลพิษสิ่งแวดล้อมขยายขอบเขตกว้างขวางมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิตและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของมนุษย์ เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆ เหล่านี้ เราจึงควรตระหนักถึงปัญหาร่วมกันโดยศึกษาถึงลักษณะของปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้นตลอดจนแสวงหาแนวทางในการป้องกันเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น

ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นปัญหาที่สำคัญในโลกปัจจุบันซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของมนุษย์อันเนื่องมาจากความต้องการพื้นฐาน และความต้องการความสะดวกสบายในด้านต่างๆ กระตุ้นให้มนุษย์พัฒนาความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และวิทยาการ ในการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติใช้อย่างสะดวกสบายและง่ายมากยิ่งขึ้น อีกทั้งมีการพัฒนากระบวนการผลิตทางด้านอุตสาหกรรม เพื่อผลิตสินค้าทั้งที่เป็นสินค้าประเภททุน (Capital Goods) และสินค้าบริโภค (Consumer Goods) ซึ่งกระบวนการผลิตนี้เองที่ก่อให้เกิดของเสียออกมาต่างๆ มากมาย ซึ่งปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่พบมักจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ของสภาพแวดล้อมนั้นๆ

ในปัจจุบันการบัญชีสิ่งแวดล้อมได้รับความสนใจมากขึ้นกว่าในอดีต ทั้งในด้านการจัดทำบัญชีและการรายงานข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เพราะว่ามีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียในกิจการโดยตรง เนื่องจากการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการจะส่งผลกระทบต่อหลายๆ บุคคลที่ต้องการข้อมูลไม่ว่าจะเป็นผู้ลงทุน เจ้าหนี้ รัฐบาล และสาธารณชน ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีมีการจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นมาตรฐานที่ชัดเจน การเปิดเผยของแต่ละบริษัทจึงมีการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกัน

นโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมเป็นเรื่องที่สำคัญมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งของภาคธุรกิจในแต่ละอุตสาหกรรมต่างๆ มีการใช้ทรัพยากรสำหรับการดำเนินงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งฝ่ายบริหารจะต้องคำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจจะส่งผลกระทบต่อลูกค้า รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ด้วย เช่น พนักงานที่อาจจะได้รับมลพิษจากกระบวนการผลิตหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียงโรงงานที่อาจจะได้รับอันตรายจากมลภาวะต่างๆ ที่ภาคธุรกิจต้องปฏิบัติ เพื่อป้องกันไม่ให้อุตสาหกรรมได้รับความเสียหายจากการถูกฟ้องร้อง เช่น การจ่ายชดเชยค่าเสียหายหรือการบำบัดรักษาพยาบาล (ดวงมณี โกมารทัต, 2545)

ในประเทศไทยได้มีกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมหลายฉบับ โดยเริ่มตั้งแต่พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504 จนมาถึง พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ได้มีการปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยและมีบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนเพิ่มมากขึ้นโดยใช้หลักว่า “บุคคลใดก่อให้เกิดภาวะมลพิษต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการขจัดมลพิษนั้น” Polluter Pay Principle มีนโยบายให้โครงการบางขนาดบางประเภทต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) และรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Examination :

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

IEE) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่มีการแก้ไขมาแล้ว 4 ครั้ง คือ พ.ศ.2518, พ.ศ. 2521, พ.ศ.2522 และ พ.ศ. 2535 (วาสนา ศรีสุราษฎร์, 2553)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะรูปแบบการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยรวมถึงการเปรียบเทียบกับแนวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทั่วไป
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะของกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาคาดว่าจะช่วยให้ผู้บริหารของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใช้เป็นแนวทางในการเปรียบเทียบการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรอื่น รวมทั้งกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการรายงานข้อมูลสิ่งแวดล้อม
2. ผลการศึกษาคาดว่าจะช่วยให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งอาจนำไปสู่การคาดการณ์หรือประเมินกิจกรรมในแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมถ้าพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูล

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ

ปัจจัยด้านลักษณะของกิจการ

ตัวแปรตาม

1. ขนาดกิจการ
2. โครงสร้างการเป็นเจ้าของ
3. ความสามารถในการก่อหนี้/ชำระหนี้
4. ความสามารถในการทำกำไร
5. โครงสร้างเงินทุน
6. อายุการดำเนินงาน
7. ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี

การรายงานข้อมูลสิ่งแวดล้อม

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยสองวิธี คือ การวิจัยเชิงสำรวจ และการวิจัยเชิงประจักษ์

1. การวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงสำรวจ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2555 จำนวน 8 หมวดอุตสาหกรรม จำนวน 457 บริษัท โดยแยกออกเป็นอุตสาหกรรมต่าง ๆ ดังนี้ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มทรัพยากร กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มบริการ และกลุ่มธุรกิจการเงิน จากการศึกษาในครั้งนี้ จะไม่รวมกลุ่มธุรกิจการเงินเข้ามาเป็นประชากร เนื่องจากเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีหน่วยงานกำกับดูแลโดยเฉพาะและมีความต้องการที่จะเปิดเผยข้อมูลแตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่น นอกจากนี้จากการจัดประเภทอุตสาหกรรมขององค์การสหประชาชาติได้กำหนดกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจำนวน 9 ประเภทอุตสาหกรรม กลุ่มธุรกิจการเงินไม่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยตรง

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานด้านสิ่งแวดล้อมประจำปี พ.ศ. 2555 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 457 บริษัท โดยใช้วิธีนับบรรทัดว่าแต่ละบริษัทมีการเปิดเผยจำนวนกี่บรรทัดในการนับบรรทัดนั้น ถ้ามีข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเกินครึ่งบรรทัดจะนับเป็นหนึ่งบรรทัด แต่ถ้ามีข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมไม่ถึงครึ่งบรรทัดจะนับเป็นครึ่งบรรทัด ในกรณีที่บริษัทเปิดเผยข้อมูลการรักษาสภาพแวดล้อมเป็นตารางจะนับในแต่ละแถวของตารางเป็น 1 บรรทัด แม้ข้อความจะไม่เต็มบรรทัดก็ตาม เพราะถือว่าข้อความนั้นมีความสมบูรณ์ครบถ้วน

พิจารณารายงานข้อมูลโดยพิจารณาจำนวนบรรทัดว่ามีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาจาก เกณฑ์เสนอของ คณะทำงานกำหนดมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการบัญชีและรายงาน (ISAR The Intergovernmental Working Group of Experts on International Standards of Accounting and Reporting) 13 หัวข้อดังต่อไปนี้ 1) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการและอุตสาหกรรม 2) นโยบายสิ่งแวดล้อมที่ถือปฏิบัติ 3) การปล่อยของเสียสู่สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการ 4) การสนองตอบข้อกำหนดของรัฐบาล 5) ปัญหาต่างๆ ทางกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการ 6) ผลกระทบของมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการลงทุนและกำไรของกิจการ 7) ต้นทุนที่มีสาระสำคัญที่ถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในปัจจุบัน 8) ต้นทุนที่มีสาระสำคัญที่ถือเป็นรายจ่ายฝ่ายทุนในปัจจุบัน 9) นโยบายการบัญชีสำหรับการบันทึกหนี้สินประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น 10) จำนวนเงินของหนี้สินและประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมที่กั้นไว้ระหว่างงวด 11) ผลกระทบด้านภาษี 12) จำนวนเงินที่ได้รับอุดหนุนจากรัฐบาลในแต่ละงวด 13) ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

วิธีการวิจัย

การให้คะแนนการเปิดเผยข้อมูล หากบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามหัวข้อที่กำหนด จะได้คะแนนในการเปิดเผย 1 คะแนน แต่ถ้าไม่มีการเปิดเผยก็จะได้ 0 การให้คะแนนในลักษณะนี้ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยของ Camfferman และ Cook (2002) และ Eng และ Mak (2003) หลังจากนั้นก็ทำการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งจะอยู่ในอัตราส่วนคะแนนรวมของบริษัทที่จะได้รับจริงต่อคะแนนสูงสุดที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษาในครั้งนี้ให้ทุกบริษัทมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 13 คะแนน และแต่ละบริษัทคะแนนสูงสุดจะต้องไม่เกิน 13 ดัชนีการรายงานข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่พัฒนามานี้จะมีรูปแบบไม่มีการถ่วงน้ำหนัก ความสำคัญของแต่ละรายการ แต่น้ำหนักจะถูกเฉลี่ยไปให้กับทุกรายการอย่างเท่าเทียมกันเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเกี่ยวกับการใช้ความรู้สึกนึกคิด (Subjectivity) ของแต่ละบุคคลในการกำหนดน้ำหนักที่กำหนดขึ้นมีข้อผิดพลาดและส่งผลให้ผลลัพธ์ที่คำนวณได้ผิดพลาดไปด้วย ดังนั้นดัชนีที่พัฒนามานี้จึงมีการให้คะแนนแบบ Dichotomous หรือการให้คะแนนแบบสองทาง กล่าวคือ หากในรายงานทางการเงินของบริษัทมีการรายงานตามที่กำหนดไว้ในกระดาษทำการ บริษัทจะได้รับคะแนนเท่ากับ 1 แต่ในทางตรงกันข้ามหากบริษัทไม่มีการรายงานตามที่กำหนดไว้ บริษัทจะได้รับคะแนนเท่ากับ 0 การให้คะแนนการเปิดเผยในลักษณะนี้ถูกนำมาใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของนักวิจัยหลายๆท่านซึ่งที่ผ่านมาพบว่า การให้คะแนนลักษณะนี้เป็นการให้คะแนนที่มีความยุติธรรมและเป็นกลางต่อการตัดสินใจ เนื่องจากไม่มีการใช้ความรู้สึกนึกคิดในการให้คะแนนว่า รายการใดมีความสำคัญหรือควรให้คะแนนมากกว่ารายการอื่น ซึ่งบุคคลแต่ละกลุ่มอาจมีความคิดไม่ตรงกัน ในการแบ่งระดับการเปิดเผยข้อมูล จะแบ่งออกเป็นสามระดับ โดยดัชนีที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากกว่า 50% เป็นดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในระดับสูง ดัชนีที่เปิดเผยข้อมูลระหว่าง 30-50% เป็นดัชนีการเปิดเผยในระดับกลาง และดัชนีที่มีการเปิดเผยน้อยกว่า 30 % เป็นดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในระดับต่ำ

2.การวิจัยเชิงประจักษ์ การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษานี้มาจากการศึกษาจากงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งเป็นตัวแปรที่ใช้กันส่วนใหญ่ ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษานี้มีทั้งหมด 7 ตัวแปร แหล่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาได้มาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมประจำปี 2555 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งสิ้น 7 กลุ่มอุตสาหกรรม (แบบ 56-1) สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2555 โดยแบ่งออกเป็นข้อมูล 2 คือ 1) ตัวแปรตาม คือจำนวนการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม 2) ตัวแปรอิสระ คุณลักษณะต่างๆที่ผู้วิจัยคาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับจำนวนการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้จำนวน 7 ตัวแปรมี การวัดมูลค่าดังตารางต่อไปนี้

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ตารางการวัดมูลค่าตัวแปร

ตัวแปร	วิธีที่ใช้ในการวัดมูลค่า
ขนาดกิจการ	ยอดขายทรัพย์สินรวมของกิจการ
โครงสร้างการเป็นเจ้าของ	เปอร์เซ็นต์การถือหุ้นสูงสุดของผู้ถือหุ้น 10 รายแรก
ประเภทสำนักงานสอบบัญชี	บริษัทที่สอบบัญชีเป็น BIG 4 หรือไม่
ความสามารถในการก่อหนี้/ชำระหนี้	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม
ความสามารถในการทำกำไร	อัตรากำไรสุทธิก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม
โครงสร้างเงินทุน	อัตราหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
อายุการดำเนินงาน	ระยะเวลานับตั้งแต่จดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชนถึงปี พ.ศ. 2555

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทดสอบความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยวิธีทางตรง ด้วยเหตุผลที่ว่าการศึกษาการพยากรณ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมดจะส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยแบบที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ

$$\text{Disclosure index} = \beta_0 + \beta_1 [\text{SIZE}] + \beta_2 [\text{OWNSTR}] + \beta_3 [\text{LEVERAGE}] + \beta_4 [\text{PROFIT}] + \beta_5 [\text{CAPSTR}] + \beta_6 [\text{AGE}] + \beta_7 [\text{AUDIT}] + e$$

ผลการวิจัย

การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยจำนวน 6,772.5 บรรทัด โดยกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการรายงานข้อมูลสูงสุด คือกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานมีการเปิดเผยจำนวน 2,099 บรรทัด คิดเป็นร้อยละ 30.99 ของจำนวนบรรทัดทั้งสิ้นและกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยน้อยสุด คือ กลุ่มเทคโนโลยี มีการรายงานจำนวน 196 บรรทัด คิดเป็นร้อยละ 2.89 ของจำนวนบรรทัดที่รายงานทั้งสิ้น เมื่อนำจำนวนการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมาคิดเฉลี่ยให้แต่ละอุตสาหกรรมเป็นบริษัท กลุ่ม ทรัพยากรมีการเปิดเผยข้อมูลสูงสุดเฉลี่ยบริษัทละ 67.71 บรรทัดและกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลต่ำสุดเฉลี่ยบริษัทละ 5.16 บรรทัด ดังตารางดังต่อไปนี้

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

(n=457)			
กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนการเปิดเผยประโยชน์ (บรรทัด)	ร้อยละ	จำนวนรายงาน เฉลี่ย/บริษัท
กลุ่มสินค้าเกษตรและอาหาร	596.5	8.81	13.56
กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และการ ก่อสร้าง	953.5	14.08	7.28
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	261	3.85	6.69
กลุ่มทรัพยากร	2,099	30.99	67.71
กลุ่มเทคโนโลยี	196	2.89	5.16
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม	1,818.5	26.85	22.45
กลุ่มบริการ	848	12.52	9.12
รวม	6,772.5	100.00	14.82

การแยกการรายงานตาม ISAR พบว่าหัวข้อที่มีการรายงานมากที่สุดคือ นโยบายสิ่งแวดล้อมที่ถือปฏิบัติ จำนวน 2,935 บรรทัด คิดเป็นร้อยละ 43.34 ของจำนวนการรายงานทั้งสิ้นและหัวข้อที่ไม่มีการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมีสามหัวข้อคือ นโยบายบัญชีสำหรับการบันทึกหนี้สินและประมาณหนี้สิน ผลกระทบด้านภาษีและจำนวนเงินอุดหนุนที่ได้รับจากรัฐบาลแต่ละงวด ดังตารางต่อไปนี้

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

หัวข้อการรายงาน	(n=457)	
	จำนวนการ เปิดเผย (บรรทัด)	ร้อยละ
1. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการและอุตสาหกรรม	599	8.84
2. นโยบายสิ่งแวดล้อมที่ถือปฏิบัติ	2,935	43.34
3. การปล่อยของเสียสู่สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	40	0.59
4. การสนองตอบข้อกำหนดของรัฐบาล	749.5	11.07
5. ปัญหาต่างๆ ทางกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	237	3.5
6. ผลกระทบของมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการลงทุนและกำไรของกิจการ	17.00	0.25
7. ต้นทุนที่มีสาระสำคัญที่ถือเป็นค่าใช้จ่ายในงวดปัจจุบัน	115.5	1.71
8. ต้นทุนที่มีสาระสำคัญที่ถือเป็นรายจ่ายฝ่ายทุนในงวดปัจจุบัน	34	0.5
9. นโยบายการบัญชีสำหรับการบันทึกหนี้สินประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น	-	-
10. จำนวนเงินของหนี้สินและประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมที่กักไว้	27	0.4
11. ผลกระทบด้านภาษี		-
12. จำนวนเงินที่ได้รับอุดหนุนจากรัฐบาลในแต่ละงวด		-
13. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม	2,018.50	29.8
รวม	6,772.5	100

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ของบริษัทที่ผู้ทำวิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลตัวแปรอิสระประกอบด้วย ขนาดกิจการ X1 โครงสร้างการเป็นเจ้าของ X2 ความสามารถในการก่อหนี้/ชำระหนี้ X3 ความสามารถในการทำกำไร X4 โครงสร้างเงินทุน X5 อายุการดำเนินงาน X6 ประเภทสำนักงานสอบบัญชี X7 กับจำนวนการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม Y ซึ่งผู้ทำวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธีเส้นตรงเพื่อศึกษาว่าตัวแปรอิสระทุกตัว ว่าตัวแปรใดมีผลและไม่มีผลกับตัวแปรตามดังตารางดังต่อไปนี้ ในภาพรวมของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 7 ตัวแปร ประกอบด้วย ขนาดกิจการ โครงสร้างการเป็นเจ้าของ ความสามารถในการก่อหนี้ชำระหนี้ ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างเงินทุน อายุการดำเนินงาน และ ประเภทสำนักงานสอบบัญชี ไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับนัยสำคัญที่ 0.05 จึงไม่

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ก่อให้เกิดภาวะ multiollinearity ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องตัดตัวแปรอิสระตัวใดออกจากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ในครั้งนี้ดังตารางต่อไปนี้

การคัดเลือกตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย								(n=457)
	DI	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇
DI	1.000							
X ₁	0.343*	1.000						
X ₂	0.130	0.003	1.000					
X ₃	-0.056	-0.019	0.302*	1.000				
X ₄	-0.063	0.208*	-0.047	0.051	1.000			
X ₅	0.322*	0.222*	0.364	-0.405	-0.093	1.000		
X ₆	-0.2127	0.002	-0.206	0.773*	0.076	-2.237	1.000	
X ₇	0.262*	0.032	-0.04	-0.065	-0.041	0.184	-0.003	1.000

ตารางแสดงการศึกษาการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

(n=457)

	Unstandardized		Standardized		
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
Constant	9.115	10.807		.843	.400
สินทรัพย์รวม	.000	.000	.295	6.043	.000
หนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	-1.070	.926	-.062	-1.155	.249
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	-.036	.155	-.012	-.229	.819
หนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม	-3.885	7.797	-.029	-.498	.619
โครงสร้างการเป็นเจ้าของ	.038	.120	.016	.319	.750
อายุการดำเนินงาน	.071	.132	.026	.534	.593
ประเภทสำนักงานสอบ	7.691	3.441	.109	2.235	.026

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

1. ขนาดกิจการ มีความสัมพันธ์ กับ ระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ขนาดของกิจการที่มีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อริศรา ผลาวรรณ (2547) และผลการศึกษาของ Stephen Brammer and Stephen Pavelin (2006) และตรงกับทฤษฎีการส่งสัญญาณที่ว่า บริษัทที่มีสารสนเทศมากกว่าหรือดีกว่าจะพยายามส่งสัญญาณให้ฝ่ายหนึ่งทราบข้อดีของกิจการของตน เพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลทราบว่าบริษัทมีคุณภาพมากกว่าและมีความได้เปรียบมากกว่าองค์กรอื่น

2. โครงสร้างเงินทุน ไม่มีความสัมพันธ์กับ ระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่ง ไม่ตรงตาม ทฤษฎีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) กล่าวไว้ว่า ได้ว่า กิจการที่มีโครงสร้างการเงินกับระดับหนี้สินต่อทุนใน สัดส่วนค่อนข้างสูงน่าจะมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงกว่ากิจการที่มีสัดส่วนหนี้สินต่ำกว่า เพราะกิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเพื่อเป็นการให้ ความเชื่อมั่นกับเจ้าหนี้หรือผู้ให้กู้ถึงผลการดำเนินงานและ ความสามารถในการชำระหนี้

3. อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ความสามารถในการทำกำไร) ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม คือ กิจการที่มีความสามารถในการทำกำไรสูงไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลด้าน สิ่งแวดล้อมสูงไปด้วย ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Camiterman และ cook (2002) และงานวิจัยของ Lang M. ci และ Lumdholm R. (1996) พบว่าผลการดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูล

4. หนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (ความสามารถในการก่อหนี้ชำระหนี้) ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และผลงานวิจัยของ Eng และ Mak (2003) ที่ว่า ความสามารถในการก่อหนี้ชำระหนี้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

5. โครงสร้างการเป็นเจ้าของ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งตรงกับผล การศึกษาของ ศุภมิตร เดชะมนตรีกุล (2540) กล่าวไว้ว่า กลุ่มผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ โครงสร้างผู้ถือหุ้น 10 รายแรกที่ผู้วิจัยนำมาเป็นตัวแปรในการหาค่าความสัมพันธ์ แม้จะเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของ กิจการแต่ก็ไม่ได้มีผลในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น โครงสร้างการเป็นเจ้าของจึงไม่มีความสัมพันธ์ กับระดับการเปิดเผยข้อมูล

6. อายุการดำเนินงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม คือ กิจการที่ ดำเนินงานมายาวนานไม่ได้เปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากไปกว่ากิจการที่มีอายุการดำเนินกิจการน้อยกว่า ซึ่ง ขัดแย้งกับสมมติฐานและงานวิจัยของ Zoysa and Wijewardena (2003) พบว่าอายุการดำเนินงานมีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล

7. ประเภทสำนักงานบัญชี มีความสัมพันธ์ กับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบของการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2555 พบว่ามีจำนวนการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในครั้งนี้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 6,772.5 บรรทัด ค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมต่อบริษัท จำนวน 14.81 บรรทัด กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยสูงสุด 3 อันดับแรก กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมสูงสุดได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรม ทรัพยากรมีจำนวนการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุดจำนวนรวม 2,099 บรรทัดคิดเป็นร้อยละ 31 ของจำนวนบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2555 ค่าเฉลี่ยต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มพลังงานเท่ากับ 67.71 บรรทัดต่อบริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมถัดมา คือ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 1,818 บรรทัด คิดเป็นร้อยละ 28.85 ของจำนวนบรรทัดการเปิดเผยข้อมูล ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเท่ากับ 22.5 บรรทัดต่อบริษัท บริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมถัดมา คือ กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 954 บรรทัด คิดเป็นร้อยละ 14.08 ของจำนวนบรรทัดการเปิดเผยข้อมูล ค่าเฉลี่ยการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเท่ากับ 7.28 บรรทัดต่อบริษัท และกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมน้อยสุดได้แก่ กลุ่มเทคโนโลยี มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมจำนวน 196 บรรทัด คิดเป็นร้อยละ 2.89 ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเทคโนโลยีเท่ากับ 5.16 ต่อบริษัท ซึ่งเป็นการเปิดเผยในระดับที่ต่ำมาก

จากการศึกษาลักษณะรูปแบบการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมจากเก็บข้อมูลตามตารางตามการเสนอของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการบัญชีและการรายงาน (ISAR The Intergovernmental Working Group of Experts on International Standards of Accounting and Reporting) จำนวน 13 หัวข้อ สรุปได้ว่าพบบริษัทที่ไม่เปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามหัวข้อในตารางจำนวน 140 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 30.63 ของจำนวนบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หัวข้อที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมีจำนวน 3 หัวข้อได้แก่ นโยบายการบัญชีสำหรับการบันทึกหนี้สิน ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านภาษี และจำนวนเงินที่ได้รับอุดหนุนจากรัฐบาลในแต่ละงวด หัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมสูงสุดคือ หัวข้อที่ 2 นโยบายสิ่งแวดล้อมที่ถือปฏิบัติ รองลงมาคือหัวข้อที่ 13 ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม เมื่อนำข้อมูลที่เก็บได้ทั้งหมดมาแยกออกเป็นชั้น ๆ พบว่า บริษัทที่เปิดเผยข้อมูลในระดับต่ำ (เปิดเผยข้อมูล 0-4 หัวข้อ) จำนวน 427 บริษัทคิดเป็นร้อยละ 93.44 ของจำนวนบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บริษัทที่เปิดเผยข้อมูลในระดับกลาง (เปิดเผยข้อมูล 5-8 หัวข้อ) จำนวน 30 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 6.56 ของจำนวนบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไม่มีบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลในระดับสูง

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะของกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยทดสอบความสัมพันธ์การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ โดยวิธีเส้นตรงเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างคุณลักษณะต่างๆของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2555 กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม คุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทคือ สินทรัพย์รวม โครงสร้างการเป็นเจ้าของ โครงสร้างเงินทุน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ความสามารถในการก่อหนี้ชำระหนี้ ความสามารถในการทำกำไร อายุการดำเนินงานและประเภทสำนักงานสอบบัญชี สรุปได้ว่า

- สินทรัพย์รวม มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม กล่าวคือกิจการขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นไปด้วย ซึ่งตรงกับทฤษฎีการส่งสัญญาณที่ว่า กิจการที่มีสารสนเทศที่ดีกว่าย่อมจะส่งสัญญาณให้อีกฝ่ายรับรู้ถึงข้อที่ดีของกิจการ

- ประเภทสำนักงานสอบบัญชี มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม กล่าวคือบริษัทที่เลือกใช้สำนักงานตรวจสอบบัญชีที่มีชื่อเสียงยอมเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในระดับสูง เพราะสำนักงานสอบบัญชีเล็งเห็นถึงความจำเป็นให้มีความสำคัญกับด้านนี้มากขึ้นเพื่อประโยชน์ของผู้ใช้งบการเงินและผู้ลงทุนจากภายนอก

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2555 พบว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับที่ต่ำโดยใช้เกณฑ์การวัดระดับจาก (ISAR) ดังนั้นผู้บริหารของกิจการควรให้ความสนใจ ตระหนักถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น เพื่อภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรต่อ กลุ่มผู้ลงทุน ให้เข้าร่วมลงทุนในองค์กรและเพื่อเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเล็งเห็นถึงความสำคัญใน ด้านนี้ส่งเสริมให้ทุกๆ องค์กรเปิดเผยข้อมูลด้านนี้ให้มากขึ้น และเป็นแนวทางให้กับบริษัทขนาดเล็ก ที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เห็นถึงความสำคัญและเป็นแนวทางในการปฏิบัติตาม และเปิดเผย ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีมากขึ้น

2. ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนมากจะเป็นบริษัทขนาดใหญ่อาจเป็นเพราะบริษัทเหล่านี้มีประสบการณ์ในการดำเนินงาน มีผู้บริหารและคณะกรรมการที่เห็นถึง ประโยชน์ของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี มากกว่าบริษัทขนาดกลาง และบริษัทขนาดเล็ก เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร และสร้างแรงจูงใจให้นักลงทุนเข้าร่วมลงทุนกับองค์กร

3. ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า บริษัทที่มีการตรวจสอบบัญชีกับสำนักงานตรวจสอบบัญชีในกลุ่ม Big4 ซึ่งเป็นสำนักงานตรวจสอบบัญชีที่มีชื่อเสียง มีประสบการณ์ทำงานด้านการตรวจสอบบัญชีมานาน จึงสามารถให้ ข้อเสนอแนะบริษัทในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกิจการ และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทั้งภายใน และภายนอกองค์กร ดังนั้นสำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่ม BIG 4 ควรหันมาสนใจและ ด้านสิ่งแวดล้อมให้มากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกให้กับบริษัทต่างๆ หันมาเลือกใช้บริการจากสำนักงานสอบบัญชี ขนาดกลางที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่ม BIG มากยิ่งขึ้น

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- จักรพันธ์ จินดาวงศ์. 2547. แนวทางการปฏิบัติและแนวโน้มทางการบัญชีการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมประเภทที่มีผลกระทบโดยตรงหรือมีนัยสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตรประภัทร ตันติวงศ์. 2551. การเปิดเผยข้อมูลบัญชีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย:บริษัทใน SET 50 INDEX. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดวงมณี โกมารทัต. 2545. “การบัญชีบริหารสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.” *วารสารนักบัญชี*, เมษายน-กรกฎาคม 2445. 48 (3) : 67-68.
- นิตยา วงศ์กัณันท์วัฒนา และ คณะ. 2547. “การเปรียบเทียบขนาดการเปิดเผยข้อมูลนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” *วารสารบริหารธุรกิจ*, 103. (กรกฎาคม-กันยายน 2547).
- วาสนา ศรีสุรารักษ์. 2553. การรายงานข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Cambell, D., P. Shrivies. 2001. “Voluntary disclosure of mission statements in corporate Annual reports: signaling what and to whom.” *Business and Society Review* 106, 65-87.
- Camfferman, Kees. and Cooke, Terence E. 2002. “An analysis of disclosure in the annual reports of UK and Dutch companies.” *Journal of International Accounting Research*, January, 3-31.
- Diamond, D. and Verrechia. 1991. “Disclosure, Liquidity and Cost of Optimal Capital.” *The Journal of Finance*. 46,1991 : 1325-1360.
- Eng, L.L. and Y.T. Mak . 2003. “Corporate governance and voluntary disclosure.” *Journal of Accounting and Public Policy*, 325-345.
- Rob, G., J.Bebbington and W. Diane. 1993. *Accounting for the Environment (The Greening of Accountancy Part II)*. London: Paul Chapman Publishing Ltd.